

Зорница ся издава всякой Четвъртъкъ. Цѣна-та за еднѣ годинѣ е едно бѣло меджидіе и половина, а за шестъ мѣсеца три четвърти отъ бѣло меджидіе; въ кайме и въ пощенскы Турскы тимбры (пулове) 60 гроша за годинѣ. Спомоществованія-та трѣбва всякога да сѣ прѣдплатены и да сѣ испрацатъ въ полицѣ, въ групѣ, въ кайме или въ пощенскы тимбры (пулове) Турскы, Нѣмскы, Прускы, Русскы или Французскы, на Редакторъ-тъ у Американъ Ханъ въ Цариградъ. Извѣстія сѣ вмѣстѣватъ по 2 гр. на редъ-тъ.

Година 2.

ЦАРИГРАДЪ, ЧЕТВЪРТЪКЪ, 23 ЮНІЙ 1877.

Брой 25.

ИЗВѢСТІЯ.

Извѣстѣямы на онѣзи отъ спомоществователи-тъ си които ни сѣ прѣдплатили само за 6 мѣсеца че вѣрѣмѣто на тѣхны-тъ спомоществованія сѣ свършва на край-тъ на Юніа, и чей ный не ще можемъ да имъ пращамъ вѣстниці-тъ имъ слѣдъ това вѣрѣмѣако не ни прѣдплатятъ и за други-тъ 6 мѣсеца на годинѣ-тъж.

Цѣна-та за 6-тъ мѣсеца ще бѣде три четвърти отъ бѣло меджидіе, а въ кайме или въ пощенскы тимбры (пулове) 30 гроша за сега.

Умолямы настоятели-тъ си да ни явятъ колкото е възможно по-скоро по колко листове отъ Седмичнѣ Зорницѣ ще искатъ слѣдъ 1-й Юніа, т. е. за второ-то 6-мѣсеціе на годинѣ-тъж. Ако не ни явятъ сѣ вѣрѣмѣ, ный не ще можемъ да имъ доставимъ всички-тъ имъ броеве. Ако бы пощенскы-тъ съобщенія да сѣ прѣкъснѣтъ нѣкъдѣ отъ войнѣ-тъж, щомъ сѣ извѣстимъ за това, ный ще задържимъ листове-тъ на спомоществователи-тъ си, и ще имъ ги пращамъ когато пакъ сѣ отворятъ.

САМО-ТО СЪВЪРШЕНСТВО НА ХРИСТИАНСТВО-ТО ДОКАЗВА БОЖЕСТВЕННО-ТО МУ НАЧАЛО.

1.

Въ това изслѣдованіе нужно е да различаваме Христіанство-то отъ чело-вѣцы-тъ които го исповѣдѣтъ. Послѣдни-тъ, даже най-добри-тъ отъ тѣхъ, още не сѣ станѣли съвършенни въ святость. Христіанство-то е безкрайно по-добро отъ кои-да-сѣ отъ послѣдователи-тъ му. Нужно е още да различаваме Христіанство-то отъ Христіанскѣ-тъ Церквѣ. Наистинѣ, послѣднѣ-та е едно божественно учреждение, но понеже тя е съставена отъ несъвършенны чело-вѣцы, тя не прѣдставлява напълно прѣдъ свѣтъ-тъ съвършенно-то нравственно прѣвѣсходство на Христіанство-то. Когато, обаче, различаваме Христіанство-то отъ Христіанскѣ-тъ Церквѣ и го разгледамы само като едно откровеніе на нравственны и религіозны истины, ный можемъ да утвѣрдимъ че то има едно съвършенство което го доказва да е отъ Бога. Христіанство-то е основано на Библиѣ-тъж като на само-то слово Божіе. Ако Библиѣ-та е наистинѣ Слово-то Божіе, то свойства-та ѣ трѣбва да съотвѣтствуватъ сѣ божественно-то ѣ начало. Тогава нека разгледамы да ли Библиѣ-та притяжава божественны качества.

Прѣди, обаче, да постѣпимъ да разгледамы по-подробно съдържаніе-то на Библиѣ-тъж, ный призовамы четатели-тъ си да забѣлѣжатъ слѣдующи-тъ ѣ петь общы качества :

1) Въ Библиѣ-тъж не сѣ намиратъ никакви заблужденія или погрѣшки.

Въ това отношеніе тя сѣ отличава отъ всички-тъ други книги, наречены священны, и отъ всички-тъ изложенія на философскы системы, древни и нынѣшны. Каквыто истины и да съдържатъ тѣ, никой не може да отрече че въ тѣхъ сѣ намиратъ и погрѣшки и заблужденія. Извѣстно е че священны-тъ книги на Брахманство-то и на Будизмъ-тъ съдържатъ много погрѣшки. Извѣстно е още че никоя отъ всички-тъ древни философскы системы не е была свободна отъ заблужденія. Никоя отъ тѣхъ не сѣ приима сега отъ никого за чистѣ истинѣ. Сѣщо-то е и сѣ нынѣшны-тъ философскы системы. Даже измыслители-тъ на тѣзи системы не притязаватъ че тѣ сѣ съвѣтъ безъ погрѣшки. Напротивъ, тѣ всички прииматъ че системы-тъ имъ трѣбва още да сѣ усъвършенствуватъ. Никой историкъ или философъ, обаче, не е открилъ нѣкое заблужденіе въ Библиѣ-тъж. Знаемъ твѣрдъ добръ че непріатели-тъ на Библиѣ-тъж много пакти сѣ говорили че сѣ открили въ неѣхъ погрѣшки, но тѣ никого не сѣ могли да потвѣрдятъ думы-тъ си сѣ достаточны доказателства. Прочее, Библиѣ-та има това забѣлѣжително свойство че въ неѣхъ нѣма никакви погрѣшки. Когато земемъ въ вниманіе че Библиѣ-та е съставена отъ много различни книги — историческы, и пророческы и догматичны — писаны прѣзъ единъ періодъ отъ 1,500 години отъ разны лица, които сѣ сѣ различавали единъ отъ другъ по естественны-тъ си дарбы, по образование-то си и по вѣшны-тъ си обстоятелства, и когато разгледамы че нѣкои отъ тѣзи книги сѣ най-древни-тъ въ свѣтъ-тъ и още че тѣ сѣ были подчинены на най-строгы-тъ нынѣшны изслѣдованія, и при всичко това, безъ да сѣ е открыло въ тѣхъ нѣкая погрѣшка, то трѣбва да заключимъ че тѣ сѣ Слова-та не на нѣкои погрѣшны чело-вѣцы, но на непогрѣшимаго Бога.

2) Каквыто нравственны или религіозны истины сѣ съдържатъ въ други-тъ религіозны или философскы системы, сѣ намиратъ и въ Библиѣ-тъж.

Казва сѣ че други религіозны системы тоже съдържатъ истины. Това приемамы; може-бы че въ свѣтъ-тъ нѣкая религіозна система нѣма която да е чисто заблужденіе. Безъ съмнѣніе всякоя отъ тѣхъ съдържа нѣкои части отъ истинѣ-тъж, и сила-та на тѣзи системы въ свѣта произлазѣ до нѣкъдѣ отъ истины-тъ които тѣ съдържатъ. Сѣщо-то е и сѣ много отъ древни-тъ и нынѣшны-тъ философскы системы. Сократъ, Платонъ и други древни философи сѣ учили нѣкои нравственны истины; но тѣ не сѣ были цѣлы истины.

Тѣ прѣдставятъ истинѣ-тъж само въ нѣкои отношенія, и даже въ тѣзи случаи тѣ не ѣ прѣдставятъ положително и напълно така щото да образуватъ единъ съвършеннѣ системѣ, коѣто чело-вѣцы-тъ да могатъ да приематъ сѣ пълнѣ довѣренность и върху коѣто да могатъ да основѣтъ всички-тъ си надежды.

Като припознаваме всички-тъ истины които може да сѣ намиратъ въ други-тъ системы, ный утвѣрждамы че нѣкое нравственно начало или религіозна истина не сѣ съдържа въ тѣхъ, която да не сѣ намира и въ Библиѣ-тъж. Каква нравственна истина е имало въ древни-тъ религіозны или философскы системы, която не сѣ намира въ Библиѣ-тъж? Ни една. Или каквъ по-вѣ нравственнѣ и религіознѣ истинѣ сѣ могли изслѣдованія-та на нынѣшнѣ-тъ философиѣ да прибавятъ на онѣзи които сѣ открыты въ Библиѣ-тъж? Ный пакъ отговарямы, ни една. При всѣкий-тъ чудесенъ напѣдѣкъ, коѣто свѣтъ-тъ е направилъ прѣзъ минѣлы-тъ 18 вѣкове, той не е можилъ да открие нѣкои истины, които да не сѣ были вече открыты въ Библиѣ-тъж, за божественно-то Сѣщество и за неговы-тъ принадлежности, за настоящее-то нравственно състояніе и за бѣдѣще-то назначеніе на чело-вѣчскы-тъ родъ, за нравственны-тъ длѣжности на чело-вѣка къмъ подобны-тъ му и къмъ Бога, и за избавленіе-то на чело-вѣчскы-тъ родъ отъ злѣны-тъ които го погубватъ.

3) Библиѣ-та съдържа не само всички-тъ нравственны и духовны истины, които сѣ намиратъ въ други-тъ системы, но тя съдържа и много други истины, които не сѣ намиратъ въ никоѣхъ другѣхъ системѣ была тя религіозна или философска.

Наистинѣ, главны-тъ ѣ ученія сѣ исклучително нейны. Тѣ не сѣ зеты отъ никоѣхъ другѣхъ религіознѣ или философскѣ системѣ, нито пакъ приличатъ, въ главны-тъ си черты, на ученія-та на онѣзи системы. Библиѣ-та сѣ отличава отъ всички-тъ други книги въ това че само тя открыва онѣзи духовны истины, които сѣ необходимы за благосъстояніе-то на чело-вѣцы-тъ.

4) Библиѣ-та съдържа не само много важны истины, но всички-тъ нравственны и духовны истины, отъ които чело-вѣцы-тъ дѣйствително сѣ нужедайтъ.

Тя не открыва онѣзи истины, които чело-вѣцы-тъ сами могатъ да открѣятъ, или които бѣхъ служили само да задоволятъ едно праздно любопытство. Много нѣща има които ный бѣхмы желали да знаемъ, но знаніе-то на които не бы помогнѣло на наше-то привѣременно или вѣчно благосъстояніе. Таковы истины Библиѣ-та не открыва. Мълчаніе-то на Библиѣ-тъж за нѣкои прѣдмѣты

е, наистинѣ, толкось забѣлѣжително колкото сѣ откровенія-та ѣ за други прѣдмѣты. Откровенія-та на Библиѣ-тъж отговарятъ съвършенно на естество-то и на състояніе-то на чело-вѣка, и посрѣщатъ точно нужности-тъ му. Каквъ нравственнѣ или религіознѣ истинѣ, коѣто е необходима за душевно-то ни благосъстояніе, не сѣ е открила въ Библиѣ-тъж? Ни една.

5) Библиѣ-та сѣ отличава отъ всички-тъ философскы книги и въ това, че тя открыва онѣзи важны и нужды истины по такъвъ простъ начинъ, щото всякой може да ги разбере.

Нека всякой безпристрастенъ читатель да разсѣди да ли не е божественна тая книга, въ коѣто нѣма никаква погрѣшка, коѣто съдържа всички-тъ религіозны истины на други-тъ системы и още по-высоки истины отъ тѣхъ, и коѣто дѣйствително съдържа всички-тъ истины нужды за духовно-то благосъстояніе на чело-вѣцы-тъ.

ИСУСЪ ХРИСТОСЪ Е И БОГЪ И ЧЕЛОВѢКЪ.

На Лазаровъ-тъ гробъ Исусъ първо плакалъ като чело-вѣкъ, но послѣ казалъ като Богъ, «Излѣзь.» Като сѣ приближилъ до безплоднѣ-тъ смокинь той изгладнѣлъ като чело-вѣкъ, но послѣ като Богъ повелѣлъ на неѣхъ да изсѣхне. Прѣзъ единъ силнѣ бурѣ на Тиверіадско-то море, той първо заспалъ като чело-вѣкъ, но послѣ сѣ събудилъ, и като Богъ, смирилъ вѣтрове-тъ и море-то. Слѣдъ като направилъ едно голѣмо чудо, той отишелъ на горѣ-тъж, като чело-вѣкъ, за да сѣ помоли, но послѣ сѣ явилъ на ученицы-тъ си ходящъ, като Богъ, по море-то. На кръсть-тъ той е страдалъ като чело-вѣкъ, но като Богъ е отворилъ врата-та на рай-тъ за кающаго сѣ разбойника. Той е лѣжалъ въ гробъ-тъ като чело-вѣкъ, но на третій-тъ день тържественно е въскрѣснѣлъ отъ мъртвы-тъ като Богъ. Слѣдъ въскрѣсеніе-то си той сѣ срѣщнѣлъ сѣ ученицы-тъ си и ялъ сѣ тѣхъ като чело-вѣкъ, но послѣ ги завелъ въ Вифаніѣ и слѣдъ като ги благословилъ, славно сѣ възнесълъ на небе-то като Богъ.

Христосъ, сѣ вочело-вѣчаніе-то си, е станѣлъ нашъ прѣдставитель на небе-то; и ный, сѣ приеманіе-то на духъ-тъ му, трѣба да станемъ неговѣ прѣдставители на земѣ-тъж.

Набожна рѣшительность. Веднѣждъ единъ проповѣдникъ помолнѣ онѣзи, които бѣхъ сѣ рѣшили да сѣ обѣрѣжатъ отъ грѣшны-тъ си пѣтица къмъ пѣтеки-тъ на правдѣ-тъж, да си дадѣтъ имена-та. «Запиши мое-то име,» казалъ единъ, и послѣ той сѣ послѣдвалъ отъ мнозина младежи, които бѣхъ сѣ рѣшили да служатъ Богу.

Каква разлика има между унижение-то на Исуса Христа когато бѣше на земѣ-тъ, и настояще-то му възвешение на небе-то! Тогава той лѣжеше въ единъ яслѣ, а сега сѣди на единъ прѣстолъ. Тогава ся прѣзираше и ненавиждаше отъ челоуѣцы-тъ, а сега ся обожава отъ ангелы-тъ. Тогава името му ся обезчестяваше, а сега «му ся подари име което е надъ всяко друго име.» Тогава ся появи като слуга и омы позѣ-тъ на ученицы-тъ си, а сега земни-тъ царѣ ся смиряватъ прѣдъ него. Тогава той бѣ челоуѣкъ съ скърби, а сега е помазанъ съ масло-то на радость-тъ. Тогава той ся распахъ, а сега е увѣнчанъ съ слава.

Нѣкои отлични проповѣдници ся разлики за дѣло-то си така:

Бжиянъ казалъ: «Азъ не можъ да ся задоволихъ освѣнъ ако има нѣкакъвъ плодъ отъ проповѣданіе-то ми.»

Матей Хенри казалъ: «Азъ быхъ ся зарадвахъ повече да приведахъ единъ кающъ ся душа при Христа отколкото да спечелѣхъ пай-голъмо-то богатство.»

Додриджъ казалъ: «Азъ имамъ по силны желанія за прѣобращаніе-то на челоуѣцы-тъ въ Христіанскѣ-тъ вѣрѣ отколкото за нѣкое друго нѣщо. Азъ быхъ желалъ не само да работѣхъ, но и да положъ живота си за да можъ да извършъ това.»

Другъ благочестивъ проповѣдникъ, слѣдъ като проповѣдалъ Евангеліе-то въ продълженіе на 40 години, казалъ: «Азъ быхъ прѣдпочелъ да просѣхъ хлѣба си прѣзъ 6-тъ дѣня на седмицѣ-тъ, ако чрѣзъ това азъ быхъ можалъ да проповѣдамъ Евангеліе-то въ Св. Недѣлѣ, отколкото да ся наслаждавамъ съ голѣмы съкровища, а да бѣдѣхъ лишень отъ тѣзи службѣ.»

О дано всички-тъ духовны лица да ся въодушевятъ съ духа на тѣзи челоуѣцы, и да ся наслаждаватъ така да проповѣдватъ на хора-та Евангеліе-то Христово!

КРЪВНИ-ТЪ ССЪДОВЕ.

Въ послѣдни-тъ си членове споменжхмы че понеже всяка часть на тѣло-то непрѣстанно ся истощава, нужно е щото всяка отъ тѣхъ да ся храни непрѣстанно съ приличнѣ хранѣ, и че за извършваніе-то на това, една твърдѣ заплетена и искусна наредба е нужна. Ный изложихмы вече какъ ся приготвя храна-та, т. е. какъ тя ся прѣобраща въ кръвъ. Нека сега да видимъ какъ тѣзи храна ся прѣнося на всякъ часть на тѣло-то; и, първо, нека да разгледамы системѣ-тъ или редѣ-тъ на ссѣдове-тъ, прѣзъ които тя ся прѣнося; и послѣ ще говоримъ за силнѣ-тъ машинѣ, която прокара хранѣ-тъ или кръвъ-тъ прѣзъ тѣзи ссѣдове.

Редѣ-тъ на ссѣдове-тъ, прѣзъ които кръвъ-та ся прѣнося отъ сърдце-то на всякъ часть на тѣло-то, прилича на единъ редѣ трѣбы или кюнкве прѣзъ които вода-та въ нѣкои градове ся прѣнося отъ единъ общъ источникъ по всички-тъ улици и въ всякъ къщѣ. Най-напрѣдъ има една голѣма трѣба, съ коюто сѣ заловены други по-малки и съ тѣзи послѣдни-тъ други още по-малки и т. н. додѣто една малка грѣбичка ся намира въ всякъ къщѣ, и всички-тъ сѣ свързаны съ главнѣ-тъ трѣбѣ. Наредба-та на тѣзи трѣбы прилича на наредбѣ-тъ на кръвны-тъ ссѣ-

дове които прѣносятъ кръвъ-тъ по тѣло-то. Главнѣ-тъ ссѣдове продължаватъ да ся раздѣлятъ и подраздѣлятъ така щото тѣ ся намирятъ въ всякъ часть на тѣло-то. Че това е така, е явно отъ фактъ-тъ, че выи не можете да убодете кожѣ-тъ дѣто и да е безъ да пусне кръвъ, т. е. безъ да продупчете единъ отъ тѣзи малки кръвны ссѣдове. По сжщій-тъ начинъ тѣ ся намирятъ въ всякъ часть на тѣло-то: тѣ проникватъ въ кости-тъ, и ся намирятъ вътрѣ въ мѣшцы-тъ, така щото кръвъ-та прѣзъ тѣхъ ся прѣнося точно по всякъ часть на тѣло-то.

Разносяніе-то на кръвъ-тъ по тѣло-то, обаче, изисква една още по-заплетенѣ наредбѣ отъ разносяніе-то на водѣ-тъ въ единъ градъ, защото въ първо-то има нужда отъ единъ втори редѣ ссѣдове, прѣзъ които кръвъ-та да може да ся прѣнося назадъ пакъ въ сърдце-то. Прочее, ный намирамы че малки-тъ уста на ссѣдове-тъ, които прѣнасятъ кръвъ-тъ отъ сърдце-то, ся съединяватъ съ уста-та на другъ редѣ ссѣдове които, като ся съединяватъ постепенно съ други малки ссѣдове, образуватъ по-голѣмы ссѣдове, и тѣ като ся съединятъ съ други образуватъ още по-голѣмы ссѣдове, додѣто всички-та кръвъ прѣзъ тѣхъ ся прѣнесе назадъ въ сърдце-то, така щото тамъ има единъ двоенъ редѣ ссѣдове за обращеніе-то на кръвъ-тъ по тѣло-то тѣло. Първый-тъ редѣ ссѣдове ся наричатъ артеріи, а второй-тъ — вены.

Кой може да отрече че това е една искусна механическа наредба? Искусность-та на тѣзи наредбѣ става още по-явна, когато забѣлжимъ каква разлика има между тѣзи два реда кръвны ссѣдове. Първо, понеже кръвъ-та, като тече отъ сърдце-то къмъ краища-та на тѣло-то, вынѣжы прѣминува отъ по-голѣмы въ по-малки ссѣдове, натискѣ-тъ трѣба да е по-силень срѣщо страны-тъ на ссѣдове-тъ които приносятъ кръвъ-тъ къмъ краища-та на тѣло-то; сир. на артеріи-тъ, отколкото срѣщо страны-тъ на ссѣдове-тъ, които прѣносятъ кръвъ-тъ назадъ въ сърдце-то, сир. на вены-тъ, защото въ случай на послѣдни-тъ, кръвъ-та тече отъ по-малки ссѣдове въ по-голѣмы. Какво трѣба да ся прави въ такъвъ случай? Явно е че има нужда щото кожнцы-тъ на артеріи-тъ да бѣдѣтъ по-дебелы и по-твърды отъ кожнцы-тъ на вены-тъ, и ный намирамы че тѣ дѣйствително сѣ така направены.

Друга забѣлжителна разлика има между артеріи-тъ и вены-тъ. Понеже кръвъ-та тече по-силно прѣзъ артеріи-тъ отколкото прѣзъ вены-тъ, животѣ-тъ на единъ челоуѣкъ ся туря въ по-голѣмѣ опасность, ако нѣкои отъ по-голѣмы-тъ артеріи ся ранятъ отколкото ако нѣкои отъ по-голѣмы-тъ вены ся ранятъ, и за това има нужда щото артеріи-тъ да ся пазятъ по-добрѣ отъ такыва опасности; и ный намирамы че артеріи-тъ сѣ тѣй положены щото ся пазятъ съ чудеснѣ грѣжѣ. За тѣхъ има проходи тѣй искусно направени щото тѣ нарѣдко ся повреждатъ. Вены-тъ ся намирятъ въобще по-близо до повърхность-тъ, но артеріи-тъ сѣ положены много по-навтрѣ.

Въ идущій-тъ си членъ ще разгледамы чудеснѣ-тъ машинѣ съ коюто кръвъ-та ся прокара прѣзъ всички-тъ тѣзи кръвны ссѣдове.

ЖЕНСКО ОБРАЗОВАНИЕ.

Твърдѣ задоволително е да забѣлжимъ напрѣдѣкъ-тъ на женско-то образование въ Турціѣ. Прѣди нѣколко години общо-то мнѣніе бѣше че жены-тъ нѣматъ нуждѣ отъ образование. Даже въ Цариградѣ малцина отъ тѣхъ знаяхъ да четѣтъ, и твърдѣ малко момчета имаше въ училища-та на разны-тъ народности. Днесъ обаче въ взаимны-тъ училища ся учатъ момчета и момчета заедно, и особенны училища само за момчета ся намирятъ въ всички-тъ градове въ Турціѣ, и масса-та на всички-тъ народности чувствува повече отколкото напрѣдъ че момчета-та не само трѣба да ся образуватъ, но трѣба и да иматъ прѣимущества за образование подобны на онѣзи които иматъ момчета-та.

Читатели-тъ ни знаятъ вече за Робертъ Колежъ и за дѣло-то му. Прѣди нѣколко години, нѣкои благодѣтели жены въ Америкѣ, като пожелахъ да има въ Цариградѣ единъ дѣвическы пансіонъ, който да даде такова образование на дѣвойкы-тъ каквото Робертъ Колежъ дава на младежи-тъ, събрахъ изъ помежду си около 50,000 долары или повече отъ 10,000 т. л., и съ тѣзи суммѣ съградихъ едно здание въ Юскюдарѣ. То е наредено за 50 вътрѣшны и за 60 външны ученицы.

Пансіонъ-тъ е почналъ дѣло-то си отъ години и повече насамъ и сега има около 60 вътрѣшны и външны ученицы. Уроци-тъ ся прѣподаватъ отъ 5 Американскы учителькы и отъ способны туземны помощницы.

Училищна-та година ся почнува въ начало-то на Септемврія и е раздѣлена на три отдѣленія отъ по 14 седмицы. Курсъ-тъ на пансіонъ-тъ състои отъ 3 години и обема слѣдующы-тъ прѣдмѣты: Аритметикѣ, Алгебрѣ, Геометріѣ, Всеобщѣ Исторіѣ, Ботаникѣ, Физикѣ, Химіѣ, Умственѣ и Нравственѣ Философіѣ, Гласна Музикѣ и Ржкодѣліе. Инструментална-та Музика и Френскій-тъ языкъ ся прѣподаватъ особно. Всички-тъ ученицы сѣ длѣжны да изучаватъ говоримо и писмено Англійскій-тъ языкъ, на който ся прѣподаватъ повече-то отъ горѣказанны-тъ прѣдмѣты.

За всякъ вътрѣшнѣ ученицѣ ся плаща 25 т. л. на години-тъ. Иждивенія-та за книги сѣ особны. Който иска по-подробны свѣдѣнія за този пансіонъ, нека ся отнесе до управителкѣ-тъ му, Г-жѣ Вилямъ, или до Редакторъ-тъ на «Зорницѣ».

ВИЛЯМЪ ГЛЯДСТОНЪ.

Г. Глядстонъ ся е родилъ въ Ливерпулъ на 1809 Дек. 29. Той е 4-й сынъ на Съръ Джонъ Глядстона, който до 1785 е търгувалъ въ Глазго, но въ това врѣме той ся прѣмѣстилъ въ Ливерпулъ и почналъ да търгува съ Индіѣ. Тука той ся е обогатилъ и на 1846 пріелъ титулѣ-тъ баронъ. Той пратилъ сына си Виляма въ прочуто училище на Етонъ, дѣто той ся отличилъ за бляскавый-тъ си напрѣдѣкъ. Послѣ той постѣпилъ въ Оксфордскій-тъ университетъ и свършилъ курсъ-тъ си въ 1831 съ най-голѣмы почести. Той толкова ся отличилъ въ университетѣ-тъ, щото вътрѣ въ 18 мѣсецы слѣдъ свършваніе-то на курсъ-тъ му, ся избралъ за членъ на Парламентъ-тъ

като былъ на 23 годишнѣ възраст. Прѣди това врѣме въ цѣлѣ-тъ Англійскѣ държавѣ е имало голѣмо политическо влѣненіе върху прѣдмѣтъ-тъ политическы-тъ прѣобразованія, и Парламентъ-тъ, на който Г. Глядстонъ бѣше станалъ членъ, за прѣвъ пѣтъ вишегласіе ся показа въ ползѣ за въвежданіе-то на тѣзи прѣобразованія. Разискванія-та върху този прѣдмѣтъ сѣ были толкова жаркы и продължителны, щото всякой общъ челоуѣкъ е былъ принудень да достигне до едно положително рѣшеніе и да изрази ясно мнѣніе-то си. Намъ ся види сега твърдѣ странно че такъвъ единъ държавенъ мѣжъ какъвто е Г. Глядстонъ, който въ днешно врѣме, е прѣдставитель подкрѣпитель и защитникъ на най-свободолюбивы-тъ и челоуѣколюбивы-тъ начала, тогава е былъ членъ на една партіѣ, която ся е противила съ опортность на въвежданіе-то на всякакъвъ видъ прѣобразованія. Любопытно е да забѣлжимъ че послѣдователъ-тъ на консервативны-тъ (умѣренны-тъ) въ 1832, отъ нѣколко години насамъ ся е считалъ за прѣдводитель на либералны-тъ (свободолюбивы-тъ). Това промѣненіе въ Г. Глядстона е произлѣзло отъ това че той искренно е слѣдовалъ убѣжденія-та си. Наистинѣ, твърдѣ трудно е за отличны-тъ челоуѣцы да исповѣдатъ че тѣ сѣ были въ заблужденіе. Повече-то отъ тѣхъ прѣдпочитатъ да постоянствуватъ въ поддържаніе-то на мнѣнія-та си, ако тѣ и да сѣ кривы. Тѣ ся срамуватъ да исповѣдатъ че тѣ ся промѣнили убѣжденія-та си. Г. Глядстонъ, обаче, не е былъ такъвъ челоуѣкъ: той е былъ единъ искрененъ държавенъ мѣжъ, и когато ся убѣдилъ че е въ заблужденіе, той напусналъ прѣдшнѣ-тъ си политикѣ, и усвоилъ другъ. Той е былъ още безпристрастенъ; той е былъ готовъ да изслѣдъи и да изучи политическы-тъ въпросы, да разгледа доказателства-та на противницы-тъ си, и тогава да си състави здраво мнѣніе за тѣхъ. По този начинъ Г. Глядстонъ е напрѣдвалъ постепенно додѣто е станалъ благороденъ прѣдставитель на политическы-тъ прѣобразованія въ Англійѣ. Наскоро слѣдъ като влѣзълъ въ Парламентъ-тъ той ся въздигналъ на высокъ чинъ отъ Консервативно-то Министерство. Когато това Министерство паднало, Г. Глядстонъ ся оттегилъ отъ службѣ-тъ си но пакъ продължавалъ да бѣде ревностенъ защитникъ на партіѣ-тъ си, и не показалъ онѣзи свободолюбивы възгледове, които отпослѣ сѣ имали таква силно влѣніе въ Великѣ Британіѣ. На 1838 той обнародвалъ една книгѣ, въ коюто изложилъ каквы трѣбы да бѣдѣтъ отношенія-та между Правителство-то и Церквѣ-тъ. Той е поддържалъ твърдѣ крайны възгледове, които сѣ были по-сгодни за 12-тъ вѣкъ отколкото за 19-тъ. Той е поддържалъ че Правителство-то трѣба да има единъ религіѣ, и че всички онѣзи които не пріематъ тѣзи религіѣ трѣба да ся лишѣтъ отъ нѣкои гражданскы прѣимущества, и чрѣзъ това той е нарушилъ едно отъ начала-та на религіознѣ-тъ свободѣ, и е станалъ поддържатель на единъ видъ религіозно гоненіе.

Прѣзъ Министерство-то на Съръ Пилъ въ 1841, Г. Глядстонъ ся опрѣдѣлилъ подпрѣдсѣдатель на Търговско-то отдѣленіе. Додѣто е былъ въ тѣзи службѣ, той изучилъ добрѣ прѣдмѣтъ-

тъ за търговия-тъ и промишленост-тъ. Прѣди това врѣме той е былъ на мѣстѣ че голѣмы гюмурушки даждѣя трѣба да ся наложѣтъ на чуждестран-ны-тъ произведенія за да ся покрови-телствуватъ туземны-тъ, но изслѣдова-нѣя-та му го убѣдили че прѣобразова-нѣя трѣба да ся въведѣтъ, и той ста-нѣлъ защитникъ на свободнѣ-тъ тър-говѣи.

Въ това врѣме взглядове-тъ му вър-ху религіозны-тъ въпроси тоже поч-нѣли да ся измѣнятъ; и той говорилъ и гласоподавалъ въ Парламентъ-тъ че Римо-Католическо-то вѣроисповѣданіе и други-тъ религіи трѣба да иматъ свободѣ. Въ начало-то той говорилъ върху този прѣдмѣтъ прѣдосторожно, но отпослѣ свободно и откровенно.

Въ 1845 той съдѣйствувалъ съ други за полаганіе-то на единъ законъ, чрѣзъ който жито-то да вляза въ Англіѣ безъ гюмурушки даждѣя. Тѣзи му постѣпка до толкова неугодила на партіѣ-тъ му, щото той не можилъ да ся избере пакъ за членъ на Парламен-та отъ прѣдишно-то си окрѣжіе, и за това-той станѣлъ подгласникъ въ дру-го окрѣжіе, дѣто и сполучилъ. Въ 1846 той далъ гласъ щото Евреи-тъ да могѣтъ да ся избиратъ за чле-нове въ Парламента, и въ 1847 той усвоилъ още по-свободолюбивы взгля-дове и искалъ щото никой да не ся лишава отъ никаквы гражданскы прѣ-имущества по причинѣ на вѣрѣ-тъ му. Г. Гладстонъ е былъ тогава прѣдстави-тель на градъ-тъ Оксфордъ, и ако то-зи градъ да е былъ най-консерватив-ный-тъ въ Англіѣ, той (Гладстонъ) продължавалъ да развива и да поддѣр-жа свобододолюбивы начала.

Въ 1850 той е былъ противенъ на политикѣ-тъ на Лордъ Палмерстона като е поддѣржалъ че Англіѣ не трѣба да ся мѣси въ работы-тъ на други-тъ земи; но въ тѣзи сѣщѣ-тъ години ка-го посѣтилъ Неаполъ и видѣлъ ужа-сны-тъ наказанія които сѣ ся налага-ли на затворници-тъ за политическы при-чины, той не можилъ да остане ѣлчаливъ; и слѣдъ като ся трудилъ напразно да уллучи състояніе-то имъ чрѣзъ посредство-то на посланицы-тъ, той обнародвалъ двѣ силны бро-шуры въ които изложилъ онѣзи без-человѣчны наказанія, така щото той извѣднѣвалъ цѣлѣ Европѣ и сполу-чилъ цѣлѣ-тъ си.

Въ сѣщѣ-тъ години той говорилъ пакъ за свѣршеннѣ-тъ политическѣ вободѣ на Римо-Католици-тъ въ Англіѣ, и неговѣ-тъ взглядове станѣли олкова свобододолюбивы, щото въ 1851 ой ся оттеглилъ отъ консервативнѣ-тъ артіѣ, и въ 1852 станѣлъ Министръ а Финанци-тъ подъ съюзно-то Ми-нистерство. Въ 1859 той ся съединилъ зъ либералинѣ-тъ партіѣ и станѣлъ акъ Министръ на Финанци-тъ, когато Лордъ Палмерстонъ былъ главенъ Ми-нистръ. Когато Лордъ Рѣселъ станѣлъ лавенъ Министръ, Г. Гладстонъ му омогилъ да въведе въ Парламента динъ законопроектъ, който съдѣржалъ ного прѣобразования. Парламентъ-тъ, баче, отхвърлилъ прѣдложенія-та на инистерство-то, и то ся принудило а си даде оставкѣ-тъ; но Министер-ство-то, което го послѣдовало, было ринудено да усвои още по-голѣмы прѣобразования.

Въ 1868 Г. Гладстонъ самъ станѣлъ лавенъ Министръ. Той ся е подкрѣ-илъ отъ даровиты сѣтрудници въ Ми-

нистерство-то и отъ голѣмѣ-тъ часть отъ членове-тъ на Парламента, и не-гово-то управление е было едно отъ най-блѣскавы-тъ въ Англіѣ-тъ ис-торіѣ. Той напусилъ свѣршенно кон-сервативны-тъ мѣніѣ на младостъ-тъ си и ся посвѣтилъ на начала-та на на-прѣдѣлѣ-тъ. Въ Ирландіѣ той раздѣ-лилъ Церквѣ-тъ отъ гражданскѣ-тъ власть, освободилъ Ирландскы-тъ на-емници отъ власть-тъ на тѣхны-тъ богаты землевладѣлцы, въвелъ свѣр-шеннѣ религіознѣ свободѣ въ народ-ны-тъ университеты и много прѣобра-зованія въ войскѣ-тъ и въ мореплава-телно-то отдѣленіе, усвѣршенствовалъ средства-та за общо-то народно обра-зование, и придобылъ свѣршеннѣ сво-бодѣ за гласоподавающы-тъ като въ-велъ гласоподаваніе-то съ билеты. Той обаче напрѣдѣлѣ толкова бѣрѣ съ свои-тъ си прѣобразования, щото на-родъ-тъ останѣлъ назадъ, и така той си далъ оставкѣ-тъ отъ службѣ-тъ си въ 1874. Напослѣдокъ той ся е поя-вилъ прѣдъ свѣтъ-тъ и е разисквалъ разны прѣдмѣты свѣрзаны съ Источный-тъ въпросъ съ голѣмѣ силѣ и усѣрди-ность.

Слава-та на Г. Гладстона не състои само въ политическо-то му поприще. Той е твѣрдѣ трудолюбивъ и познанія-та му сѣ точны и обширны, и е готовъ да ги съобщава свободно и на други. Той ся е отличилъ още и по оратор-ство-то си, въ което малцина сѣ го надминували; а най-много той ся е отли-чилъ за искренность-тъ си. Въ вси-чкы-тъ си прѣдпріятія той е работилъ съ-вѣстно като ся е трудилъ да ся съо-бразява съ убѣжденія-та си, да упаци съвѣсть-тъ си чистѣ, и да служи на Бога и на отечество-то си както по-добава на единъ Христіанинъ.

Робертъ Томсонъ.

Генералъ Шерманъ, въ книгѣ-тъ си върху Американскѣ-тъ междоусобицѣ войнѣ, казва: «Всякой войникъ има нуждѣ отъ по единъ окъ хранѣ на день, и всякой конъ отъ по 7 омы. Една обыкновенна Американска воен-на кола, тѣглена отъ 6 катѣры, ще носи около 1,100 омы хранѣ, която е достаточна за 1,000 души за единъ день; но ако войска-та води говеда съ себе си, тогава такава кола ще бѣ-де достаточна за 1,000 души за два деня. Понеже единъ корпусъ войска, състояща отъ 30,000 души, трѣба да носи съ себе си достаточнѣ хранѣ за 20 деня, за това той трѣба да има 300 такыва кола за хранѣ и други 300 за облекло, военны припасы, сѣно и други потребности. Всякой табуръ трѣба да има по единъ колѣ съ хранѣ, и всяко отдѣленіе отъ 100 души трѣба да има по два катѣра съ хранѣ, които да вървятъ заедно съ тѣхъ, така щото когато ся спрѣтъ, тѣ да не чакатъ за кола-та да пристигнѣтъ, а че тогава да ся хранѣтъ и да си лѣгатъ да спѣтъ.»

Бѣрза работа. — Прѣди нѣколко врѣме една фабрика за желѣзо въ Ши-кого, като сполучила да направи вѣтрѣ въ 20 часа 1010 желѣзны прѣжы за желѣзницѣ, похвалила ся че тя е първа-та такава фабрика въ свѣтъ-тъ. Отпослѣ друга фабрика прѣдпріела да ѣ над-мине, и сполучила. Тя искарвала въ по-малко отъ 18 часа 1207 прѣжы отъ стоманѣ, които были по 30 крака на длѣжъ и тѣжели по 180 омы.

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНЫ.

АНГЛІѦ И РУССІѦ.

Читатели-тъ ни знаѣтъ че прѣди нѣко-ко седмицы Лордъ Дерби, Англіѣ-тъ Министръ на Вѣщны-тъ Дѣла, бѣше от-правилъ до С. Петербургскы-тъ Дворъ едно писмо, въ което излагаше нѣкои точ-кы, които може да повредѣтъ Англіѣ-тъ интересы, ако Руссіѣ тури рѣжѣ на тѣхъ. Тѣзи точки бѣхъ: 1-о Суезскы-тъ Ка-наль; 2-о Египетъ; 3-о градъ-тъ Цари-градъ; 4-о Дарданелскы-тъ Проливъ; и 5-о Персіѣ-тъ Заливъ и нѣтъ-тъ за Индіѣ.

На това писмо Князь Горчаковъ е пра-тилъ чрѣзъ Контъ Шувалова, Рускы-тъ посланикъ въ Англіѣ, слѣдующы-тъ от-говоръ:

В. Высочество бѣхте натоварени отъ Лордъ Дерби съ едно писмо, което изла-гаше взглядове-тъ на Англіѣ-тъ Дворъ относительно до въпросы-тъ, които може да ся заплетѣтъ въ настоящѣ-тъ войнѣ и да докачатъ интересы-тъ които Англіѣ трѣба да защищава. Н. В. Императоръ-тъ ся извѣсти за съдѣжаніе-то на това писмо и оцѣни свободны-тъ изясненія въ него на които цѣлѣ-та е да отдалечи неспоразумѣ-нѣя-та между двѣ-тъ Правительства. Авгу-стѣйшій-тъ ни Господаръ ни заповѣда да отговорѣмъ на него като вы оцѣномѣиѣ да изложите съ сѣщѣ-тъ свободѣ и съ сѣ-щѣ-тъ ясность нашы-тъ взглядове, както върху споменѣты-тъ точки отъ Лордъ Дерби, тѣи и върху онѣзи които докачатъ интересы-тъ, които, Н. И. В. отъ своѣхъ странѣ има длѣжность да запази.

Императорскы-тъ Дворъ не иска нито да обсажда Суезскы-тъ Каналь, и нито да прѣжѣсва или да заплашва мореплаваніе-то по него. Той го счита като едно международ-но дѣло, което интересова търговѣ-тъ на цѣлѣйтъ свѣтъ и което трѣба да си оста-не недокачимо.

Египетъ съставлява часть отъ Отоманскѣ-тъ Дѣржавѣ и неговѣ-та войска ся намира въ Турекѣ-тъ. Руссіѣ, прочее, може да ся счита като въ войнѣ съ него. Но Им-ператорскы-тъ Дворъ не прѣзира нито Европейскы-тъ интересы въ тѣзи земѣ, нито интересы-тъ на Англіѣ въ частности. Той не ще да вкарва Египетъ въ кражѣ-тъ на военны-тъ си дѣйствія.

За онова което ся касае до Цариградъ, безъ да може да прѣдвиди ходъ-тъ или слѣдствіе-то на войнѣ-тъ, Императорскы-тъ Дворъ повтарѣ че придобываніе-то на тѣзи столицѣ е исключено отъ взглядове-тъ на Н. И. Величество. Той припознава, въ всякой случай, че сѣмѣ-та на Цариградъ е единъ въпросъ отъ общѣ интересѣ, който може да ся тури въ редъ само чрѣзъ едно общо споразумѣніе, и че ако завладѣніе-то на този градъ трѣба да стане въпросъ, той не ще може да принадлежи на никой отъ Европейскы-тъ Силы.

Колкото за Дарданелскы-тъ проливъ ако и два-та му брѣга да принадлежатъ на сѣ-щѣй-тъ владѣтель, тѣ образуватъ ис-ключительно-то устѣе на двѣ голѣмы мо-рета, дѣто цѣлѣй-тъ свѣтъ има интересы. Прочее, важно е за мирѣ-тъ и за общо-то равновѣсіе щото този въпросъ да ся тури въ редъ съ едно общо съгласіе върху справедливы основы и назрѣво порѣчител-ствуваны.

Лордъ Дерби споменува и за други Англіѣ-тъ интересы които може да ся дока-чатъ отъ случайно-то распространіе на войнѣ-тъ, като Персіѣ-тъ Заливъ и нѣтъ-тъ за Индіѣ, но Императорскы-тъ Дворъ обявѣва че той не ще простира вой-нѣ-тъ задъ онова което изисква високо и ясно прогласѣна-та цѣлѣ, за който Н. В. Императоръ-тъ е былъ принуденъ да земе орѣжіе-то. Той ще уважава Англіѣ-тъ интересы споменѣти отъ Лордъ Дерби до-като Англіѣ стои неутрална. Той има право отъ своѣхъ странѣ да очаква че Англіѣ-то Правительство ще земе тоже въ внима-ніе особенны-тъ интересы, които, за Рус-сіѣ, сѣ свѣрзаны съ тѣзи войнѣ, и за които тя си е наложила толкова голѣмы жертвы. Тѣзи интереси лѣжатъ въ свѣршеннѣ-тъ нуждность да ся даде единъ край на пла-чевно-то положеніе на Христіѣны-тъ подъ владѣніе-то на Турцы-тъ, и на постоянны-тъ кризи които то прѣдизвиква.

Това положеніе на работы-тъ и насилія-та, които го придружаватъ, възбуждатъ въ

Руссіѣ едно възненіе на Христіѣнско чув-ство, което е твѣрдѣ дълбоко въ Рускы-тъ народъ и чрѣзъ вѣскы-тъ на вѣрѣ-тъ и на племе-то, които го съединѣватъ съ единъ голѣмѣ часть отъ Христіѣнскы-тъ на-селенія въ Турціѣ.

Императорско-то Правительство е толкова повече принудено да дѣржи сѣтѣкъ за не-го, колкото то противодѣйствува извед-нѣждѣ на вѣтрѣшно-то и вѣщно-то поло-женіе на Дѣржавѣ-тъ. При всякѣ отъ тѣзи кризи, неговѣ-та политика ся е подозирала и обвинѣвала; международны-тъ му сношенія, търговѣ-та му, финанци-тъ му, кредитѣ-тъ му сѣ ся повреждали отъ тѣхъ. Н. В. Императоръ-тъ не може да остави Руссіѣ изложенѣ за неопрѣдѣлено врѣме на тѣзи злощастны случаи, които прѣпятствуватъ на миролюбиво-то ѣ развитіе и ѣ причинѣватъ единъ неизбромѣмъ вредъ. Н. И. Величество ся е рѣшилъ да наложи на Дѣржавѣ-тъ жертвы-тъ на войнѣ-тъ само за да прѣсу-ши источникъ-тъ на тѣзи злины. Тѣзи цѣлѣ не може да бѣде постигнѣта освѣи ако Христіѣнскы-тъ населенія на Турціѣ ся турѣтъ въ едно положеніе, въ което сѣще-ствованіе-то имъ и обезпеченостъ-та имъ ще бѣдѣтъ назрѣво порѣчителствованы противъ злоупотрѣбленія-та на Турекѣ-то у-правленіе. Този живостенъ интересъ за Рус-сіѣ не е въ противорѣчіе съ никой отъ ин-тересы-тъ на Европѣ, която, отъ своѣхъ странѣ, страда отъ опасно-то положеніе на Истокъ.

Императорскы-тъ Дворъ ся е трудилъ да осѣществи този интересъ съ съдѣйствіе-то на пріѣтѣлскы-тъ и съюзническы-тъ Си-лы; принуденъ да го слѣдѣ самъ, Авгу-стѣйшій-тъ ни Господаръ е рѣшенъ да не слага орѣжіе-то додѣто не го оздрави на-пълно.

Изложете тѣзи нѣща на Лордъ Дерби ка-то му кажите че Императорскы-тъ Дворъ има право да ся надѣва че Англіѣ-то Правительство ще ги оцѣни съ сѣщо-то справедливо чувство, което ны кара да уважавамы интересы-тъ на Англіѣ, и че то ще бѣде убѣдено, както нѣи смы убѣдени, че нѣма нищо въ размѣнены-тъ взглядове между двѣ-тъ Правительства съ единъ взаим-нѣ свободѣ, което да не може да ся при-мири за поддѣржаніе-то на добры-тъ имъ сношенія и на мирѣ-тъ въ Истокъ и въ Европѣ.

С. Петербургъ
18/30 Майѣ 1877.

Горчаковъ.

Европейскы-тъ вѣстници въобще казахъ че Англіѣ-то Правительство ся е задо-волило отъ отговоръ-тъ на Князь Горчакова, но *Фаръ дю Босфоръ* казва че то намѣри-ло изясненія-та особенно за Дарданелскы-тъ Проливъ недостаточны. Споредъ неговы-тъ свѣдѣнія, които той мысли да черпе отъ вѣрны источники, Англіѣ желѣлаа щото Рус-сіѣ да обяви слѣдующе-то: 1-о че въ вся-кой случай, тя не ще иска да повреди у-словія-та на договорѣ-тъ отъ 1841 за Дарданелскы-тъ Проливъ и Босфоръ-тъ; и 2-о че всяко заиманіе на Турекѣ-тъ земѣ отъ Рускы-тъ войсмы не ще ся про-дѣлѣ слѣдъ склучваніе-то на мирѣ-тъ. Руссіѣ не е отговорила още на второ-то писмо на Лордъ Дерби.

АНГЛІѦ.

Слѣдующе-то заемѣмы отъ *Дейли Ньюсъ*:

Единъ необыкновенъ слухъ, който ся по-явилъ най-напрѣдъ въ стѣлѣ-тъ на единъ Френскы вѣстникъ, произведе силно вне-чатѣліе въ Лондонъ, дѣто цѣна-та на об-щы-тъ фондове спадѣ. Този слухъ е че Министри-тъ имали намѣреніе да прѣдо-ложѣтъ на Парламентъ-тъ да гласопода-де за единъ извѣтренъ заемъ отъ 5 миліона ан. лиры. Опытанія за подтѣвденіе-то му сѣ станѣли тука, но възненіе-то, което той е произвелъ въ търговскы-тъ и въ финанциѣ-тъ крѣгове, не е въ неговѣ полѣжъ. Народъ-тъ знае че въ чуждестран-нѣ-тъ Правителствѣнѣ политикѣ има нѣ-що таинственно, и за това той ся намира на шрекѣ. Прѣдложеніе-то, което ся при-писва на Правительство-то, не може да ся разисквѣсѣга подробно, защото нѣи не знаемъ за какъ цѣлѣ ся искатъ тѣзи 5 миліона лиры. Доля-та Камара гласопода-ва за пары за опрѣдѣлены нѣща, като за ко-рабы, за войскѣ-тъ или за мореплавател-но-то отдѣленіе и др. п. Едно сѣщѣнско подтѣвденіе на такъвѣ слухъ бы очуди-

